

ДИРЕКТИВИ

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2017/1371 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 5 юли 2017 година

относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 83, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ⁽¹⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Защитата на финансовите интереси на Съюза се отнася не само до управлението на бюджетните кредити, а обхваща и всички мерки, които се отразяват неблагоприятно или има риск да се отразят неблагоприятно върху активите на Съюза и върху тези на държавите членки, доколкото тези мерки са свързани с политиките на Съюза.
- (2) Конвенцията, изготвена на основание член К.3 от Договора за Европейския съюз, за защита на финансовите интереси на Европейските общности от 26 юли 1995 г. ⁽³⁾, заедно с протоколите към нея от 27 септември 1996 г. ⁽⁴⁾, 29 ноември 1996 г. ⁽⁵⁾ и 19 юни 1997 г. ⁽⁶⁾ („Конвенцията“), установява минимални правила относно определянето на престъпления и наказания в областта на измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза. Държавите членки изготвиха Конвенцията, в която беше отбелязано, че в много случаи измамите, засягащи приходите и разходите на Съюза, не са ограничени до отделна държава и често се извършват от мрежи на организираната престъпност. Въз основа на това още в текста на Конвенцията беше признато, че защитата на финансовите интереси на Съюза изисква наказателно преследване на измамното поведение, накърняващо тези интереси. Успоредно с това беше приет Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета ⁽⁷⁾. С посочения регламент се установяват общи правила относно единните проверки и административните мерки, отнасящи се до нередности по отношение на правото на Съюза, като същевременно са включени позовавания на секторните правила в тази област, измамните действия, както са определени в Конвенцията, и прилагането на материалното и процесуалното наказателно право на държавите членки.
- (3) Политиката на Съюза в областта на защитата на финансовите интереси на Съюза вече беше предмет на мерки за хармонизиране, като Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95. За да се гарантира изпълнението на политиката на Съюза в тази област, е от съществено значение да продължи процесът на сближаване на наказателното право на държавите членки, като се допълни защитата на финансовите интереси на Съюза, предоставяна от административното и гражданското право в тази област за най-тежките видове поведение, свързано с измама, и същевременно се избягва наличието на непоследователност както в рамките на тези области на правото, така и между тях.
- (4) Защитата на финансовите интереси на Съюза налага съществуването на общо определение за понятието „измама“, което да попада в обхвата на настоящата директива, което следва да обхваща измамно поведение по отношение на приходите, разходите и активите за сметка на общия бюджет на Европейския съюз („бюджета на Съюза“),

⁽¹⁾ ОВ С 391, 18.12.2012 г., стр. 134.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 16 април 2014 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и позиция на Съвета на първо четене от 25 април 2017 г. (ОВ С 184, 9.6.2017 г., стр. 1). Позиция на Европейския парламент от 5 юли 2017 г. (все още непубликувана в Официален вестник).

⁽³⁾ ОВ С 316, 27.11.1995 г., стр. 48.

⁽⁴⁾ ОВ С 313, 23.10.1996 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ ОВ С 151, 20.5.1997 г., стр. 1.

⁽⁶⁾ ОВ С 221, 19.7.1997 г., стр. 11.

⁽⁷⁾ Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1).

включително финансови операции, като дейности по получаване и отпускане на заеми. Понятието тежки престъпления срещу общата система на данък добавена стойност (ДДС), установено с Директива 2006/112/ЕО на Съвета ⁽¹⁾ („общата система на ДДС“), се отнася до най-тежките форми на измами с ДДС, и по-специално верижните измами, измамите с ДДС чрез липсващи търговци и измамите с ДДС, извършени в рамките на престъпна организация, които пораждаат сериозна заплаха за общата система на ДДС и следователно — за бюджета на Съюза. Престъпленията срещу общата система на ДДС следва да се считат за тежки, когато са свързани с територията на две или повече държави членки, произтичат от схема за измама, при която тези престъпления се извършват по структуриран начин с цел да се извлече неправомерна полза от общата система на ДДС, и общите щети, причинени от престъпленията, са в размер най-малко на 10 000 000 EUR. Понятието обща щета се отнася до оценената щета, която произтича от цялата схема за измама както за финансовите интереси на засегнатите държави членки, така и на Съюза, като не включва лихвени проценти и санкции. Настоящата директива има за цел да допринесе за усилията, насочени към борба с тези престъпни явления.

- (5) Когато Комисията изпълнява бюджета на Съюза чрез споделено или непряко управление, тя може да делегира задачи по изпълнението на бюджета на държавите членки или да ги възложи на органи, служби или агенции, създадени по силата на Договорите, или на някои други образувания и лица. Във всеки от случаите на споделено или непряко управление финансовите интереси на Съюза следва да се ползват със същото равнище на защита както при пряко управление от страна на Комисията.
- (6) За целите на настоящата директива разходи, свързани с възлагането на обществени поръчки, са всички разходи във връзка с обществените поръчки, определени в член 101, параграф 1 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾.
- (7) Правото на Съюза по отношение на изпирането на пари се прилага изцяло за имущество, придобито чрез престъпленията, обхванати от настоящата директива. Позоваването на посоченото право следва да гарантира, че наказателният режим, който се въвежда с настоящата директива, се прилага спрямо всички тежки случаи на престъпления срещу финансовите интереси на Съюза.
- (8) Корупцията представлява особено сериозна заплаха за финансовите интереси на Съюза, която в много случаи може да бъде свързана и с измамно поведение. Тъй като всеки публичен служител има задължението да взема безпристрастни решения, даването на подкуп с цел да се повлияе върху неговата преценка и вземането на такъв подкуп следва да бъдат включени в обхвата на определението за корупция независимо от правото или правната уредба, приложими в държавата на конкретния служител или спрямо съответната международна организация.
- (9) Финансовите интереси на Съюза могат да бъдат неблагоприятно засегнати от определени видове поведение на публичен служител, натоварен с управлението на фондове или активи, независимо дали действа в ръководно качеството, или упражнява надзорни функции, които видове поведение имат за цел отклоняване на средства или активи в противоречие с тяхното предназначение и с които финансовите интереси на Съюза се нарушават. Затова е необходимо да се въведе точно определение на престъпленията, обхващащи такова поведение.
- (10) Що се отнася до престъпленията пасивна корупция и присвояване на средства, е необходимо да се включи определение на понятието „публичен служител“, което да обхваща всички съответни служители, независимо дали заемат официална длъжност в Съюза, в държавите членки или в трети държави. В управлението на средствата на Съюза все повече участват частни лица. Ето защо с оглед да се защитят адекватно средствата на Съюза от корупция и присвояване определението „публичен служител“ трябва да включва лица, които не заемат официална длъжност, но въпреки това им е възложено и упражняват по подобен начин функция за предоставяне на обществени услуги във връзка със средствата на Съюза, като например изпълнители, които участват в управлението на такива средства.
- (11) По отношение на престъпленията, предвидени в настоящата директива, понятието умисъл трябва да се прилага за всички елементи на тези престъпления. Дали дадено действие или бездействие е с умишлен характер, може да се установи на базата на обективни фактически обстоятелства. Престъпления, които не изискват умисъл, не са обхванати от настоящата директива.

⁽¹⁾ Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 г. относно общата система на данъка върху добавената стойност (ОВ L 347, 11.12.2006 г., стр. 1).

⁽²⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета (ОВ L 298, 26.10.2012 г., стр. 1).

- (12) Настоящата директива не задължава държавите членки да предвиждат наказание лишаване от свобода за извършването на престъпления, които не са тежки, в случаите, когато съгласно националното право се предполага, че има умисъл.
- (13) Някои престъпления срещу финансовите интереси на Съюза на практика често са свързани с престъпленията, попадащи в обхвата на член 83, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и на законодателните актове на Съюза, които се основават на посочената разпоредба. Ето защо при формулирането на съответните разпоредби е необходимо да се гарантира съгласуваност между тези законодателни актове и настоящата директива.
- (14) Доколкото финансовите интереси на Съюза могат да бъдат засегнати неблагоприятно или застрашени и от поведение, което може да се вмени на юридически лица, юридическите лица следва да носят отговорност за определените в настоящата директива престъпления, извършени от тяхно име.
- (15) С цел финансовите интереси на Съюза да бъдат защитени по равностоен начин в целия Съюз чрез мерки, които да оказват възпиращо действие, държавите членки следва да предвидят определени видове и размери на наказанията за извършването на престъпленията, определени в настоящата директива. Размерът на наказанието не следва да бъде несъразмерно голям спрямо извършеното престъпление.
- (16) Тъй като настоящата директива предвижда минимални правила, държавите членки могат да приемат или да запазят съществуващите по-строги правила за престъпленията, засягащи финансовите интереси на Съюза.
- (17) Настоящата директива не засяга правилното и ефективно прилагане на дисциплинарни мерки или наказания, различни от тези с наказателноправен характер. Санкциите, които не могат да бъдат приравнени на наказания и които вече са наложени на същото лице за същото деяние, следва да бъдат взети предвид при определянето на наказание на лицето за престъпление по настоящата директива. За други санкции следва стриктно да се спазва принципът на забрана някой да бъде съден или наказан два пъти по наказателноправен ред за едно и също престъпление (*ne bis in idem*). С настоящата директива не се инкриминира поведение, което не е същевременно предмет и на дисциплинарни наказания или на други мерки, свързани с нарушение на служебните задължения, в случаите, когато такива дисциплинарни наказания или други мерки могат да бъдат приложени спрямо засегнатите лица.
- (18) Наказанията по отношение на физически лица следва в определени случаи да предвиждат максимално наказание лишаване от свобода за най-малко четири години. Такива случаи следва да включват най-малко тези, с които са причинени значителни щети или извлечени облаги, като следва да се счита, че щетите или облагите са значителни, когато са на стойност над 100 000 EUR. Държавите членки, чието право не предвижда изричен праг за значителни щети или облаги като основа за максимално наказание, следва да гарантират, че размерът на щетите или облагите се взема предвид от съдилищата им при определянето на наказанията за измама или други престъпления, които засягат финансовите интереси на Съюза. Настоящата директива не възпрепятства държавите членки да предвиждат други елементи, които да показват тежкия характер на престъплението, например когато щетата или облагата са потенциални, но с много съществен характер. Въпреки това за престъпления срещу общата система на ДДС прагът, от който дадена щета или облага следва да се счита за значима, в съответствие с настоящата директива, следва да бъде 10 000 000 EUR. Въвеждането на минимални размери на максималните наказания за лишаване от свобода е необходимо, за да се гарантира равностойно равнище на защита на финансовите интереси на Съюза в целия Съюз. Наказанията са предназначени да оказват силно възпиращо действие върху потенциалните извършители на престъпления, с отражение в целия Съюз.
- (19) Държавите членки следва да гарантират, че когато дадено престъпление е извършено в рамките на престъпна организация, както е определена в Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета ⁽¹⁾, това ще се счита за утежняващо вината обстоятелство в съответствие с приложимите правила, установени в рамките на техните правни системи. Те следва да гарантират, че при определяне на наказания на извършителите съдиите разполагат с информация относно утежняващото вината обстоятелство, дори и да не са задължени да го вземат предвид. Когато престъпленията, както са определени в Рамково решение 2008/841/ПВР, са наказуеми в националното право като отделни престъпления и това може да доведе до по-строги наказания, държавите членки не са задължени да предвиждат утежняващите вината обстоятелства.
- (20) Като се има предвид по-специално мобилността на извършителите на престъпления и на придобитото чрез незаконните дейности в ущърб на финансовите интереси на Съюза, както и сложността на свързаните с това трансгранични разследвания, всяка държава членка следва да регламентира своята компетентност, за да може да противодейства на такива дейности. По този начин всяка държава членка следва да гарантира, че нейната компетентност обхваща престъпленията, които са извършени посредством информационни и комуникационни технологии, достъпът до които е осъществен от нейна територия.

⁽¹⁾ Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета от 24 октомври 2008 г. относно борбата с организираната престъпност (ОВ L 300, 11.11.2008 г., стр. 42).

- (21) Като се имат предвид възможността за различни юрисдикции за трансгранични престъпления, попадащи в обхвата на настоящата директива, държавите членки следва да гарантират, че принципът *ne bis in idem* се спазва изцяло при прилагането на актовете на националното право, с които се транспонира настоящата директива.
- (22) Държавите членки следва да определят правила относно давностните срокове, за да могат да противодействат на незаконните дейности в ущърб на финансовите интереси на Съюза. При престъпления, наказуеми с максимално наказание от поне четири години лишаване от свобода, давностният срок следва да бъде поне пет години от момента на извършване на престъплението. Това следва да не засяга държавите членки, които не предвиждат давностни срокове за провеждането на разследване, наказателно преследване и изпълнение на присъдата.
- (23) Без да се засягат правилата относно трансграничното сътрудничество и взаимната правна помощ по наказателно-правни въпроси, нито другите правила, заложили в законодателството на Съюза, и по-специално Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾, е необходимо да се предвиди подходяща разпоредба за сътрудничеството с цел гарантиране на ефективни действия срещу престъпленията, уредени в настоящата директива, които засягат финансовите интереси на Съюза, включително извършването на обмен на информация между държавите членки и Комисията, както и предоставянето на техническа и оперативна помощ от Комисията на компетентните национални органи, която може да им е необходима за улесняване съгласуването на провежданите от тях разследвания. Такава помощ не следва да води до участие на Комисията в провежданите от националните органи процедури по разследване или наказателно преследване в рамките на отделни наказателни дела. Сметната палата и одиторите, които отговарят за одита на бюджетите на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, следва да сигнализират на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и на другите компетентни органи за всеки факт, който би могъл да се квалифицира като престъпление съгласно настоящата директива, а държавите членки следва да гарантират, че националните одитни органи по смисъла на член 59 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 постъпват по същия начин в съответствие с член 8 от Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013.
- (24) Комисията следва да представи на Европейския парламент и на Съвета доклад относно предприетите от държавите членки мерки за спазване на настоящата директива. При необходимост докладът може да е придружен от предложения, които вземат предвид възможните развития, по-специално по отношение на финансирането на бюджета на Съюза.
- (25) Конвенцията следва да бъде заменена с настоящата директива по отношение на държавите членки, които са обвързани от нея.
- (26) За прилагането на член 3, параграф 4, буква г) от Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ позоваването на тежка измама, засягаща финансовите интереси на Съюза, както е определено в член 1, параграф 1 и член 2, параграф 1 от Конвенцията, следва да се тълкува като измама, засягаща финансовите интереси на Съюза, както са определени в член 3 и в член 7, параграф 3 от настоящата директива, или — за престъпления срещу общата система на ДДС — както е определено в член 2, параграф 2 от настоящата директива.
- (27) Правилното изпълнение на настоящата директива от държавите членки налага обработване на лични данни от компетентните национални органи и обмена на такива данни между държавите членки, от една страна, и между компетентните органи на Съюза, от друга страна. Обработването на лични данни на национално равнище между националните компетентни органи следва да бъде регламентирано от достиженията на правото на Съюза. Обменът на лични данни между държавите членки следва да бъде изпълнен в съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾. Доколкото институциите, органите, службите и агенциите на Съюза обработват личните данни, следва да бъде приложен Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾ или, когато е приложимо, други правни актове на Съюза, регулиращи обработването на лични данни от посочените институции, органи, служби и агенции, както и приложимите правила относно поверителността на съдебните разследвания.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1).

⁽²⁾ Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията (ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 73).

⁽³⁾ Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни, и за отмяна на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 89).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2000 г. относно защитата на лицата по отношение на обработката на лични данни от институции и органи на Общността и за свободното движение на такива данни (ОВ L 8, 12.1.2001 г., стр. 1).

- (28) Възпиращото действие, което се цели с прилагането на наказателноправни санкции, изисква особена предпазливост по отношение на основните права. Настоящата директива зачита основните права и съблюдава принципите, признати в частност от Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“), и по-специално правото на свобода и сигурност, защитата на личните данни, свободата при избора на професия и правото на труд, свободата на стопанската инициатива, правото на собственост, правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, презумпцията за невиновност и правото на защита, принципите на законност и пропорционалност на престъпленията и наказанията, както и принципа *ne bis in idem*. Настоящата директива има за цел да осигури пълното спазване на тези права и принципи и трябва да бъде прилагана в съответствие с тях.
- (29) Държавите членки следва да предприемат необходимите мерки, за да гарантират бързото възстановяване на средства и тяхното прехвърляне в бюджета на Съюза, без да се засягат съответните специфични за отделните сектори правила на Съюза за финансовите корекции и възстановяването на неправомерно изразходвани средства.
- (30) Административните мерки и наказания играят важна роля за защита на финансовите интереси на Съюза. Настоящата директива не освобождава държавите членки от задължението да въведат и прилагат административните мерки и наказанията на Съюза по смисъла на членове 4 и 5 от Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95.
- (31) Настоящата директива следва да задължи държавите членки да предвидят в националното си право наказания по отношение на измама и свързани с измама престъпления, които засягат финансовите интереси на Съюза, за които тя се прилага. Настоящата директива не следва да поражда задължения по отношение на прилагането на тези наказания или на друга съществуваща система на правоприлагане в отделни случаи. Държавите членки могат по принцип да продължат да прилагат успоредно административни мерки и наказания в областта, обхваната от настоящата директива. Същевременно при прилагането на актовете на националното право, с които се транспонира настоящата директива, държавите членки следва да гарантират, че налагането на наказания за престъпления в съответствие с настоящата директива и на административни мерки и наказания не води до нарушаване на Хартата.
- (32) Настоящата директива не следва да засяга компетентността на държавите членки да структурират и организират своите данъчни администрации по своя преценка, за да гарантират правилното определяне, оценка и събиране на данъка върху добавената стойност, както и ефективното прилагане на правото за ДДС.
- (33) Настоящата директива се прилага, без да се засягат разпоредбите относно отнемането на имунитета, съдържащи се в ДФЕС, Протокол № 3 относно статута на Съда на Европейския съюз и Протокол № 7 за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз, приложени към ДФЕС и към Договора за Европейския съюз (ДЕС) и текстовете за тяхното прилагане или подобни разпоредби, включени в националното законодателство. При транспонирането на настоящата директива в националното право и при прилагането на актовете на националното право, с които се транспонира настоящата директива, тези привилегии и имунитети, включително зачитането на свободата на мандата на членовете, се вземат изцяло предвид.
- (34) С настоящата директива не се засягат общите разпоредби и принципи на националното наказателно право относно налагането и изпълнението на присъди в съответствие с конкретните обстоятелства на всеки отделен случай.
- (35) Доколкото целта на настоящата директива не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците от действието може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тази цел.
- (36) В съответствие с член 3 и член 4а, параграф 1 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Ирландия е нотифицирала желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящата директива.
- (37) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към ДЕС и към ДФЕС, и без да се засяга член 4 от посочения протокол, Обединеното кралство не участва в приемането на настоящата директива и не е обвързано от нея, нито от нейното прилагане.
- (38) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящата директива и не е обвързана от нея, нито от нейното прилагане.

(39) Европейската сметна палата беше консултирана и прие становище ⁽¹⁾,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ДЯЛ I

ПРЕДМЕТ, ОПРЕДЕЛЕНИЯ И ОБХВАТ

Член 1

Предмет

Настоящата директива установява минимални правила относно определянето на престъпления и санкции по отношение на борбата с измамите и другите незаконни дейности, които засягат финансовите интереси на Съюза, с цел да се засили защитата срещу престъпленията, засягащи тези финансови интереси, в съответствие с достиженията на правото на Съюза в тази област.

Член 2

Определения и обхват

1. За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:
 - a) „финансови интереси на Съюза“ означава всички приходи, разходи и активи, включени във, придобити чрез или дължими на:
 - i) бюджета на Съюза;
 - ii) бюджетите на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, създадени съгласно Договорите, или бюджетите, пряко или косвено управлявани и контролирани от тях;
 - b) „юридическо лице“ означава всяко образувание, което има правосубектност съгласно приложимото право, с изключение на държавите или публичните органи при упражняването на държавната власт, и с изключение на публичните международни организации.
2. По отношение на приходите, произтичащи от собствени ресурси от ДДС, настоящата директива се прилага само в случаи на тежки престъпления срещу общата система на ДДС. За целите на настоящата директива престъпленията срещу общата система на ДДС се считат за тежки, когато умишлените действия или бездействия, определени в член 3, параграф 2, буква г), са свързани с територията на две или повече държави — членки на Съюза, и включват общи щети в размер най-малко на 10 000 000 EUR.
3. Настоящата директива не засяга структурата и функционирането на данъчната администрация на държавите членки.

ДЯЛ II

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗМАМА, ЗАСЯГАЩА ФИНАНСОВИТЕ ИНТЕРЕСИ НА СЪЮЗА

Член 3

Измама, засягаща финансовите интереси на Съюза

1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че измама, засягаща финансовите интереси на Съюза, представлява престъпление, когато е извършена умишлено.
2. За целите на настоящата директива за измама, засягаща финансовите интереси на Съюза, се счита следното:
 - a) по отношение на разходите, несвързани с възлагането на обществени поръчки — всяко действие или бездействие, което се отнася до:
 - i) използването или представянето на фалшиви, неверни или непълни декларации или документи, в резултат на което се присвояват или неправомерно се задържат средства или активи от бюджета на Съюза или бюджетите, управлявани от Съюза или от негово име;
 - ii) неоповестяването на информация в нарушение на конкретно задължение, което води до същия резултат; или
 - iii) неправилното използване на такива средства или активи за цели, различни от тези, за които те са били първоначално предоставени;

⁽¹⁾ ОВ С 383, 12.12.2012 г., стр. 1.

- б) по отношение на разходите, свързани с възлагането на обществени поръчки — най-малко когато е извършена, за да се получи незаконна облага за извършителя или друго лице, като по този начин се причиняват щети на финансовите интереси на Съюза — всяко действие или бездействие, което се отнася до:
- i) използването или представянето на фалшиви, неверни или непълни декларации или документи, в резултат на което се присвояват или неправомерно се задържат средства или активи от бюджета на Съюза или бюджетите, управлявани от Съюза или от негово име;
 - ii) неоповестяването на информация в нарушение на конкретно задължение, което води до същия резултат; или
 - iii) неправилното използване на такива средства или активи за цели, различни от тези, за които те са били първоначално предоставени, което нарушава финансовите интереси на Съюза;
- в) по отношение на приходите, различни от посочените в буква г) приходи, произтичащи от собствени ресурси от ДДС — всяко действие или бездействие, което се отнася до:
- i) използването или представянето на фалшиви, неверни или непълни декларации или документи, в резултат на което незаконно се намаляват ресурсите в бюджета на Съюза или бюджетите, управлявани от Съюза или от негово име;
 - ii) неоповестяването на информация в нарушение на конкретно задължение, което води до същия резултат; или
 - iii) неправилното използване на законно предоставени ползи, което води до същия резултат;
- г) по отношение на приходите, произтичащи от собствени ресурси от ДДС — всяко действие или бездействие, извършено по трансгранични схеми за измами, което се отнася до:
- i) използването или представянето на фалшиви, неверни или непълни декларации или документи, свързани с ДДС, в резултат на което се намаляват ресурсите в бюджета на Съюза;
 - ii) неоповестяването на свързана с ДДС информация в нарушение на конкретно задължение, което води до същия резултат; или
 - iii) представянето на точни декларации по ДДС за целите на измамно прикриване на неплащането или неправомерното пораждање на права на възстановяване на ДДС.

Член 4

Други престъпления, засягащи финансовите интереси на Съюза

1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че изпирането на пари, както е определено в член 1, параграф 3 от Директива (ЕС) 2015/849, което се отнася за имущество, придобито чрез престъпленията, обхванати от настоящата директива, представлява престъпление.
2. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че пасивната и активната корупция, когато са извършени умишлено, представляват престъпления.
 - а) За целите на настоящата директива „пасивна корупция“ означава действията на публичен служител, който пряко или чрез посредник поиска или получи облаги, независимо от естеството им, за себе си или за трето лице, или приеме обещание за такава облага, за да извърши или да се въздържа от извършването на действия в съответствие със своите служебни задължения или при изпълнението на своите функции по начин, който вреди или има вероятност да навреди на финансовите интереси на Съюза.
 - б) За целите на настоящата директива „активна корупция“ означава действията на всяко лице, което пряко или чрез посредник обещае, предложи или предостави облаги, независимо от естеството им, на публичен служител за него или за трето лице, с оглед извършване или въздржане от извършване на действия от служителя в съответствие със служебните му задължения или при изпълнението на неговите функции по начин, който вреди или има вероятност да навреди на финансовите интереси на Съюза.
3. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че присвояването, когато е извършено умишлено, представлява престъпление.

За целите на настоящата директива „присвояване“ означава действие на публичен служител, на когото пряко или косвено е възложено управление на средства или активи, за договаряне или разплащане със средства или усвояване или използване на активи в противоречие с целта, за която те са били предназначени по принцип, което вреди на финансовите интереси на Съюза.

4. За целите на настоящата директива „публичен служител“ означава:
- а) служител на Съюза или служител на националната администрация, включително всеки служител на националната администрация на друга държава членка и всеки служител на националната администрация на трета държава:
- i) „служител на Съюза“ означава лице, което е:
- длъжностно лице или друг договорно нает от Съюза служител по смисъла на Правилника за длъжностните лица и Условието за работа на другите служители на Европейския съюз, установени в Регламент (ЕИО, Евратом, ЕОБС) № 259/68 ⁽¹⁾ („Правилник за персонала“), или
 - командировано в Съюза от държава членка или от публичен или частен орган и което изпълнява функции, съответстващи на функциите, изпълнявани от длъжностните лица или другите служители на Съюза.
- Без да се засягат разпоредбите относно привилегиите и имунитетите, установени в протоколи № 3 и № 7, членовете на институции, органи, служби и агенции на Съюза, създадени в съответствие с Договорите, и персоналът на тези органи се приравняват на служители на Съюза, доколкото Правилникът за персонала не се прилага за тях;
- ii) „служител на националната администрация“ следва да се разбира като позоваване на определението за „длъжностно лице“ или „публичен служител“ в националното право на държавата членка или на третата държава, в която съответното лице изпълнява своите функции.
- Въпреки това при производство, насочено срещу длъжностно лице на държава членка или служител на националната администрация на трета държава, което е образувано от друга държава членка, последната не е длъжна да прилага определението за „служител на националната администрация“, освен доколкото посоченото определение е съвместимо с нейното национално право.
- Понятието „служител на националната администрация“ включва всяко лице, заемашо длъжност в изпълнителната, административната или съдебната система на национално, регионално или местно равнище. Всяко лице, заемашо длъжност в законодателната система на национално, регионално или местно равнище, се приравнява на служител на националната администрация;
- б) всяко друго лице, на което са възложени и упражнява функции на публична служба, които включват управление или вземане на решения, засягащи финансовите интереси на Съюза в държавите членки или в трети държави.

ДЯЛ III

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ, ОТНАСЯЩИ СЕ ДО ИЗМАМА И ДРУГИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ЗАСЯГАЩИ ФИНАНСОВИТЕ ИНТЕРЕСИ НА СЪЮЗА

Член 5

Подбуждане, подпомагане, съучастие и опит за извършване на престъпление

1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че подбуждането, подпомагането и съучастието в извършването на някое от престъпленията, посочени в членове 3 и 4, се наказват като престъпление.
2. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че опитът за извършване на някое от престъпленията, посочени в член 3 и член 4, параграф 3, се наказва като престъпление.

Член 6

Отговорност на юридическите лица

1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическите лица могат да бъдат подведени под отговорност за престъпленията, посочени в членове 3, 4 и 5, извършени в тяхна полза от лице, което действа самостоятелно или като член на орган на юридическото лице и което заема ръководна длъжност в това юридическо лице, въз основа на:
 - а) правомощие да представлява юридическото лице;
 - б) правомощие да взема решения от името на юридическото лице; или
 - в) правомощие да упражнява контрол в рамките на юридическото лице.

⁽¹⁾ ОВ L 56, 4.3.1968 г., стр. 1.

2. Държавите членки вземат също така необходимите мерки, за да гарантират, че юридическите лица могат да бъдат подведени под отговорност, когато липсата на надзор или контрол от страна на лице, посочено в параграф 1 от настоящия член, е направила възможно извършването, от негово подчинено лице, на някое от престъпленията, посочени в член 3, 4 или 5, в полза на това юридическо лице.

3. Отговорността на юридическите лица по параграфи 1 и 2 от настоящия член не изключва възможността за образуване на наказателно производство срещу физическите лица, извършили престъпленията, посочени в членове 3 и 4, или които носят наказателна отговорност съгласно член 5.

Член 7

Санкции по отношение на физически лица

1. По отношение на физическите лица държавите членки гарантират, че престъпленията, предвидени в членове 3, 4 и 5, се наказват с ефективни, съразмерни и възпиращи наказания.

2. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че престъпленията, посочени в членове 3 и 4, се наказват с максимално наказание, което предвижда лишаване от свобода.

3. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че престъпленията, предвидени в членове 3 и 4, се наказват с максимално наказание от най-малко четири години лишаване от свобода, когато включват значителни щети или облиги.

Щетите или облигите, произтичащи от престъпленията, посочени в член 3, параграф 2, букви а), б) и в) и в член 4, се считат за значителни, когато щетата или облигата надхвърля 100 000 EUR.

Щетите и облигите, произтичащи от престъпленията, посочени в член 3, параграф 2, буква г) и за които се прилага член 2, параграф 2, се считат за значителни.

Държавите членки могат също да предвидят максимално наказание от най-малко четири години лишаване от свобода въз основа на други тежки обстоятелства, определени в тяхното национално право.

4. Когато престъпление, посочено в член 3, параграф 2, буква а), б) или в) или в член 4, включва щети на стойност под 10 000 EUR или облиги на стойност под 10 000 EUR, държавите членки могат да предвидят санкции, различни от наказанията.

5. Параграф 1 не засяга упражняването на дисциплинарни правомощия от страна на компетентните органи срещу публични служители.

Член 8

Утежняващи вината обстоятелства

Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че когато престъпление, посочено в член 3, 4 или 5, е извършено в рамките на престъпна организация по смисъла на Рамково решение 2008/841/ПВР, този факт се счита за утежняващо вината обстоятелство.

Член 9

Минимални санкции по отношение на юридически лица

Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическо лице, подведено под отговорност съгласно член 6, подлежи на ефективни, пропорционални и възпиращи санкции, които включват наказателноправни или друг вид глоби и може да включват други санкции, като:

- а) лишаване от право да се ползва от държавно подпомагане или помощи;
- б) временно или постоянно изключване от тържните процедури за възлагане на обществени поръчки;
- в) временно или постоянно лишаване от право да упражнява търговска дейност;

- г) поставяне под съдебен надзор;
- д) съдебна ликвидация;
- е) временно или постоянно затваряне на предприятия, използвани за извършването на престъплението.

Член 10

Обезпечаване и конфискация

Държавите членки вземат необходимите мерки за обезпечаването и конфискацията на извлечените средства и облиги от извършването на престъпленията, посочени в членове 3, 4 и 5. Държавите членки, които са обвързани от Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾, правят това в съответствие с предвиденото в посочената директива.

Член 11

Компетентност

1. Всяка държава членка взема необходимите мерки за установяване на своята компетентност по отношение на престъпленията, посочени в членове 3, 4 и 5, когато:
 - а) престъплението е извършено изцяло или отчасти на нейна територия; или
 - б) извършителят на престъплението е неин гражданин.
2. Всяка държава членка взема необходимите мерки за установяване на своята компетентност по отношение на престъпленията, посочени в членове 3, 4 и 5, когато към момента на извършване на престъплението спрямо извършителя се прилага Правилникът за персонала. Всяка държава членка може да се въздържа от прилагане на правилата за компетентност, установени в настоящия параграф, или може да ги прилага само при специфични случаи, или само при изпълнение на определени обстоятелства, като уведомява Комисията за това.
3. Държава членка уведомява Комисията, когато реши да разшири компетентността си по отношение на престъпленията, посочени в член 3, 4 или 5, които са извършени извън нейната територия, при всяка от следните ситуации:
 - а) извършителят обичайно пребивава на нейна територия;
 - б) престъплението е извършено в полза на юридическо лице, установено на нейна територия; или
 - в) извършителят е служител на националната администрация, който е действал при изпълнение на служебните си задължения.
4. В случая, посочен в параграф 1, буква б), държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че упражняването на тяхната компетентност не е подчинено на условието наказателното преследване да може да бъде образувано единствено вследствие на заявление от страна на пострадалия, подадено на мястото, където е извършено престъплението, или вследствие на съобщаване от страна на държавата, в която е извършено престъплението.

Член 12

Погасителна давност за престъпления, засягащи финансовите интереси на Съюза

1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да предвидят давностен срок, който позволява извършването на разследване, наказателно преследване, съдебно производство и постановяване на присъда за престъпленията, посочени в членове 3, 4 и 5, достатъчно време след извършването на престъпленията, за да се противодейства ефективно на тези престъпления.
2. За престъпленията, посочени в членове 3, 4 и 5, наказуеми с максимална санкция от поне четири години лишаване от свобода, държавите членки вземат необходимите мерки, за да позволят извършването на разследване, наказателно преследване, съдебно производство и постановяване на присъда в продължение на поне пет години от момента на извършване на престъплението.
3. Чрез дерогация от параграф 2 държавите членки могат да предвидят давностен срок, който е по-кратък от пет години, но не по-кратък от три години, при условие че гарантират, че този срок може да бъде прекъснат или спрян при наличие на определени действия.

⁽¹⁾ Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. за обезпечаване и конфискация на средства и облиги от престъпна дейност в Европейския съюз (ОВ L 127, 29.4.2014 г., стр. 39).

4. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират налагането на:
- а) наказание от повече от една година лишаване от свобода; или като алтернатива
 - б) наказание лишаване от свобода в случай на престъпление, наказуемо с максимално наказание от поне четири години лишаване от свобода,

наложено след окончателна осъдителна присъда за престъпление, посочено в член 3, 4 или 5, в продължение на най-малко пет години от датата на постановяване на окончателната присъда. Този период може да включва удължаване на давностния срок, произтичащо от прекъсване или спиране на срока.

Член 13

Възстановяване

Настоящата директива не засяга възстановяването на следното:

- 1) на равнището на Съюза, на недължимо платени суми в контекста на извършването на престъпленията, посочени в член 3, параграф 2, буква а), б) или в) или в член 4 или 5,
- 2) на национално равнище, на неплатени суми по ДДС в контекста на извършването на престъпленията, посочени в член 3, параграф 2, буква г) или в член 4 или 5.

Член 14

Взаимодействие с други приложими правни актове на Съюза

Прилагането на административните мерки, наказания и глоби, предвидени в правото на Съюза, по-специално тези по смисъла на членове 4 и 5 от Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95, или в националното законодателство, прието в съответствие с конкретно задължение, предвидено от правото на Съюза, не засяга разпоредбите на настоящата директива. Държавите членки гарантират, че наказателните производства, образувани въз основа на национални разпоредби за прилагане на настоящата директива, не засягат неправомерно правилното и ефективно прилагане на административните мерки, наказания и глоби, които не могат да се приравнят на наказателни производства, установени в правото на Съюза или в националните разпоредби за прилагане.

ДЯЛ IV

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 15

Сътрудничество между държавите членки и Комисията (OLAF) и други институции, органи, служби или агенции на Съюза

1. Без да се засягат правилата относно трансграничното сътрудничество и взаимната правна помощ по наказателно-правни въпроси, държавите членки, Евроюст, Европейската прокуратура и Комисията си сътрудничат, в рамките на съответните си области на компетентност, в борбата срещу престъпленията, посочени в членове 3, 4 и 5. За тази цел Комисията и по целесъобразност Евроюст предоставят необходимата техническа и оперативна помощ на компетентните национални органи, за да се улесни координирането на техните разследвания.
2. Компетентните органи в държавите членки могат, в рамките на своята компетентност, да обменят информация с Комисията с цел улесняване на установяването на фактите и гарантиране на ефективността на действията срещу престъпленията, посочени в членове 3, 4 и 5. Комисията и компетентните национални органи вземат предвид във всеки конкретен случай изискванията за поверителност и правилата за защита на данните. Без да се засяга националното право относно достъпа до информация, за тази цел държавата членка може при предаването на информация на Комисията да постави специални условия относно използването на информацията, независимо дали от Комисията, или от друга държава членка, на която може да бъде предадена тази информация.
3. Сметната палата и одитните институции, които извършват одит на бюджетите на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, създадени по силата на Договорите, и на бюджетите, които институциите управляват и одитират, разкриват на Европейската служба за борба с измамите и на други компетентни органи всеки факт, за който са узнали при изпълнение на своите задължения и който може да бъде квалифициран като престъпление съгласно член 3, 4 или 5. Държавите членки гарантират, че националните органи за одит постъпват по същия начин.

Член 16

Замяна на Конвенцията за защита на финансовите интереси на Европейските общности

Конвенцията за защита на финансовите интереси на Европейските общности от 26 юли 1995 г., включително протоколите към нея от 27 септември 1996 г., 29 ноември 1996 г. и 19 юни 1997 г., се заменя от настоящата директива за държавите членки, обвързани от нея, считано от 6 юли 2019 г.

За държавите членки, обвързани от настоящата директива, позоваванията на Конвенцията се считат за позовавания на настоящата директива.

Член 17

Транспониране

1. Държавите членки приемат и публикуват до 6 юли 2019 г. законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези мерки. Те прилагат тези мерки от 6 юли 2019 г.

Когато държавите членки приемат тези мерки, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Те включват и декларация, че за държавите членки, обвързани от настоящата директива, позоваванията в действащи закони, подзаконови и административни разпоредби на Конвенцията, заменена от настоящата директива, се считат за позовавания на настоящата директива. Условието и редът на позоваване и формулировката на уточнението се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 18

Докладване и оценка

1. До 6 юли 2021 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад с оценка на степента, в която държавите членки са предприели необходимите мерки за спазване на настоящата директива.

2. Без да се засягат задълженията за докладване, установени в други правни актове на Съюза, всяка година държавите членки изпращат на Комисията следните статистически данни относно престъпленията, посочени в членове 3, 4 и 5, ако те са налични на централно равнище в съответната държава членка:

- а) броя на образуваните наказателни производства, броя на прекратените производства, броя на производствата, приключени с оправдателна присъда, броя на производствата, приключени с осъдителна присъда, и броя на висящите производства;
- б) възстановените суми по реда на наказателното производство и размера на прогнозираните щети.

3. До 6 юли 2024 г. и като се вземе предвид докладът ѝ, представен съгласно параграф 1 и статистиката на държавите членки, представена съгласно параграф 2, Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад с оценка на въздействието на националното право, с което се транспонира настоящата директива, върху предотвратяването на измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза.

4. До 6 юли 2022 г. и въз основа на статистиката, представена от държавите членки съгласно параграф 2, Комисията представя доклад на Европейския парламент и на Съвета, като прави оценка с оглед на общата цел да се засили защитата на финансовите интереси на Съюза, дали:

- а) е подходящ прагът, посочен в член 2, параграф 2;
- б) разпоредбите относно погасителната давност, както е посочено в член 12, са достатъчно ефективни;
- в) настоящата директива е ефективна спрямо измамите при обществените поръчки.

5. Докладите, посочени в параграфи 3 и 4, при необходимост се придружават от законодателно предложение, което може да включва специална разпоредба относно измамите при обществените поръчки.

Член 19

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 20

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Страсбург на 5 юли 2017 година.

За Европейския парламент
Председател
A. TAJANI

За Съвета
Председател
M. MAASIKAS
